

jeg udtalt før — om der i vort Land kommer en mere eller mindre fordelagtig ren Balance med Hensyn til, om vi erhverve vore Varer for den allerbilligste Pris, eller at der ophobes den størst mulige Kapital her i Landet, men det, som jeg derimod anser som det Væsentlige, det, som jeg i alt Fald tager stærkt med i Betragtning, det, som modificerer min Anskuelse med Hensyn til at gaa i fuldstændig Frihandelsretning, er Ønsket om, at saavidt mulig her i Landet de forskjellige Samsundsklasser og Individuer i Befolkningen komme til at leve saaledes, at det gamle Ord bliver en Regel, at „Jaa have for lidt“ (Kosofod: For meget!) „At Jaa have for meget og Færre for lidt“, det fører mig til den Betragtning, at der, naar vi ikke ubetinget ville gjøre os til Kosmopoliter, som Mænd, der søge at værge for vort særlige Statsamfund, nok kan være Grund for os til at hævde, at de Arbeidsvilkkaar, hvorunder vore Arbeidere leve, ikke udjævnes derved, at den Omstændighed, at Arbeidsvilkkaarene i vore Nabolande ere slettere, kommer til at øve sin Indflydelse paa vort Land. Ganste vist skal man ikke igjen fremfalde saadanne uregelmæssige Tilstande hos os, at der paany bliver en ufornuftig Beskyttelse, men paa den anden Side hævder jeg, at jeg vil være med til at støtte saadanne Forholdsregler, som gjøre, at om muligt de slettere Arbeidsvilkkaar, hvorunder vore Nabolande paa sine Steder befindes sig, ikke komme til udøve en saadan udlignende Indflydelse paa vor egen Befolknings Arbeidsvilkkaar, at vi derved føde den ned til den samme, jeg tør sige, elendige Tilstand, som Arbeiderne paa mange Steder leve under i Nabolandene. Det er efter min Formening ubestrideligt; at, dersom vi aabne en fuldstændig fri Konkurrence eller i alt Fald en saadan fri Konkurrence mellem Udlandets Indførsel til os og vore egne Fabrikanter og Næringsdrivende, at de Fabrikherrer og Næringsdrivende, som findes i vore Nabolande, kunne levere Varerne billigere her, fordi Befolkningen i Nabolandene nu engang er kommen i saa usle Forhold, at den maa nøies med en betydelig mindre Arbeidsløn end hos os, vil det betvirke en Nedgang i Arbeidslønnen og Arbeidsvilkkaarene hos os. Blive de, der nu ere Skomagere i Danmark, underfulgte ved en fri Indførsel, saa er der, siger det ærede Medlem, alligevel Arbeide nok her i Landet, som Hænderne kunne tage fat i. Ja, det er ganste vist, at selv om vor Befolkning f. Ex. stiger, og der altsaa bliver flere Mennesker, ville de vist ogsaa finde Noget at tage fat i og vistnok ogsaa efterhaanden finde deres Underhold, men for det Første bliver det et haardt Brud i de Paagældendes nuværende Tilstand, at de skulle gaa over fra deres tilvante Næringsvei, fordi denne bliver kvalt, for maaske at dyrke Jord ude paa Hederne eller Sligt, og dernæst vil man ogsaa let kunne se, hvad den Regelvirkning, som netop med Hensyn til Arbeids-

kræfterne findes her med Udlandet paa sine Steder, vil føre til. Vi se, hvorledes, fra Lybfland, hvor som bekendt Arbeidsvilkkaarene somme Steder ere ganste overordentlig elendige, og hvor Befolkningen mange Steder lever — ikke engang utilfreds — under saadanne Vilkkaar, som vore Arbeidere ville kalde den rene Glendighed, Arbeiderne, som f. Ex. Rippe-Dejmolberne, komme ind til os og under yderst tarvelige Livsvilkkaar tjene de her om Sommeren en ringe Løn, som saa underholde dem om Vinteren. Saa kan der komme den Virkning ud, som ligeoverfor den statsøkonomiske Betragtning, kosmopolitisk taget, maaske kan være rigtig, at Rippe-Dejmolberne kunne faae det bedre ved at blive hjemme og sy Sto, som de kunne sende herop, medens vore egne Folk da kunne blive Teglbrændere herhjemme; men det er dette, som jeg om muligt vil være min Nations Arbeidere for, saalange jeg kan. Jeg tror, at dette er Noget, som viser, at Videnskaben, Statsøkonomien, kan have sin fulde Berettigelse, naar man tager hele Verden under Et, men at det paa den anden Side ikke gaar an at betragte dem som Bornere, som Folk, der ikke ere gaaede frem med Tiden og ikke anerkjende Videnskabens Resultater, der sige, at en saadan Udligning som den, Frihandelsmændene ønske, ville de ikke være med til; tværtimod, en saadan Udligning af Arbeidsvilkkaarene ville vi, der staa paa den anden Side, søge saavidt muligt at stemme op for, selv om det maatte hedde, at det er kunstige Midler, vi ville bringe i Anvendelse. Dette er — det vedkjender jeg mig ligefrem — den Hovedgrundsetning, som har ledet mig til at træde op som, hvad der kaldes, Beskyttelsesmand, endstjøndt jeg jo selv har sagt og det jo ogsaa fra andre Sider, er anerkjendt, at ligesaa lidt er jeg ren Beskyttelsesmand, som det ærede Medlem eller andre Medlemmer have turdet kalde sig rene Frihandelsmænd. Det er jo i Virkeligheden en Skjønssag, hvor langt man bør gaa ned med at ophæve Beskyttelsen. Jeg har ikke troet, at man kunde gaa ned til det, der er Tale om, medens det ærede Medlem vil gaa langt længere ned; og alligevel, uagtet han ikke i Praxis har været at sætte den fulde rene Frihandel paa Papiret, saa taler han dog, som om han er den rene, fulde, Frihandelsmand og vi de bornerede Beskyttelsesmænd. Jeg tør sige mig ved, at det samme Forhold mellem Theori og Praxis gjør sig gjældende i de Tabeller, vi have liggende for os fra andre Lande. Vi se saaledes af Tabellerne fra Frankrig, at der er der en ikke ubetydelig Beskyttelse og det endog saa paa Varer, i hvis Fabrikation Frankrig kan være stolt af at kunne rivalisere med hele den øvrige Verden. Dette gjælder saaledes om Silke-manufakturver og Instrumenter og vel at mærke: de Tabeller vi have faaet som Dplysning om, hvorledes Toldsatserne ere i Frankrig, ere, saavidt jeg skjønner — man tilgive mig Udtrykket — ikke